

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
TEOLOGICKÁ FAKULTA

Katedra teologické a sociální etiky

PhDr. Roman Míčka, Th.D.

Kněžská 8
370 01 České Budějovice

Tel. +420 387 773 533, Mobil +420 776 701 180

E-mail: roman.tf@seznam.cz

WEB: www.romanmicka.net

Posudek oponenta diplomové práce

Název: **„HARMONIZACE PRÁCE A RODINY ŽEN NA RODIČOVSKÉ DOVOLENÉ V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH“**

Autor: Bc. Kateřina Sihelníková

Diplomová práce studentky Bc. Kateřiny Sihelníkové s názvem „**HARMONIZACE PRÁCE A RODINY ŽEN NA RODIČOVSKÉ DOVOLENÉ V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH**“, předložená v rámci studia oboru Etika v sociální práci na Katedře praktické teologie dle mého názoru splňuje požadavky kladené na tento stupeň kvalifikační práce po stránce formální, rozsahové, z hlediska technického zpracování statistických dat, ovšem vykazuje drobné nedostatky jazykové – zejména četné neodstraněné překlepy. Při komparaci jsem zjistil, že práce odevzdaná v tištěné podobě a práce odevzdaná do systému STAG nejsou identické – posun ve stránkování). Dále považuji za nedostatek, že seznam zdrojů není strukturován podle charakteru zdroje (knihy, články, internetové zdroje), což jej činí značně nepřehledným. Dále považuji za nekorektní v několika případech vícečetné uvádění zdroje, ačkoli jde o jednu knihu. Kupř. soubor statí ŠRAJER, J. MUSIL, L. *Etické kontexty sociální práce s rodinou* je v seznamu zdrojů uveden hned v položkách 19, 35 a 45, vždy jako samostatný zdroj – jedna za statí dané knihy. Podobně i v případě knihy VODÁKOVÁ, A., VODÁKOVÁ, O. *Rod ženský. Kdo jsme, odkud jsme přišly, kam jdeme?* (položky 18, 31, 46) a KŘÍŽKOVÁ, A. a kol. *Práce a péče. Proměny „rodičovské“ v České republice a kontext rodinné politiky Evropské unie* (položky 9, 15, 17). Domnívám se, že tímto způsobem autorka uměle navyšuje počet položek použitých zdrojů, podobně je tomu i v případě dokumentu BOLDIŠ, P. – *Bibliografické citace dokumentu podle CSN ISO 690 a CSN ISO 690-2: část 1 – citace: metodika a obecná pravidla*. Verze 3.2. ©1999-2002, poslední aktualizace 3. 9. 2002. Dostupné na WWW:<<http://www.boldis.cz/citace/citace1.ps>>. Užití knihy BRODY, L. *Gender emotion and the family* v jednom odkazu (23, Srov.) nepovažuji za výrazné splnění požadavku o využití minimálně jednoho pramenu cizojazyčné literatury. Mám zato, že uvedená kniha by mohla poskytnout podstatně více využitelných informací. U jednoho zdroje (7. ČERMÁKOVÁ, M. *Rodina a měnící se gender role – sociální analýza české rodiny.*) zcela chybí bibliografické údaje.

Co se týče obsahové stránky práce, tak autorka se věnuje vysoce aktuálnímu problému celospolečenského dosahu, kdy k tomuto v praktické části shromažďuje a reflektuje zajímavé poznatky, potvrzuje pracovní hypotézy. Mám ovšem zato, že stanovení cílů práce je poněkud krkolomné (Úvod, s. 6: *Cílem této práce je nalezení nejhlavnějších mezníků, které vedly a vedou k tomu, že toto téma je dnes velice aktuální*) a dále mám zato, že se autorce nepodařilo shromáždit a reflektovat etické či sociálně-etické souvislosti problému, ačkoli si to vytyčuje jako úkol (Úvod, s. 6: *Zároveň se snažím i o etické vymezení této problematiky, které se zdá být pro toto téma klíčovým.*) Autorka zjevně k žádným závěrům v této oblasti nedospívá, ačkoli zde je široký potenciál alespoň k naznačení etických (otázka preference „zájmu dítěte“ a „zájmu rodiče“, struktura motivací a hodnotových žebříčků, priorit, orientace na výkon v zaměstnání, výši příjmu apod.) a dále zejména i sociálně-etických otázek.

K ilustraci sociálně-etických otázek lze uvést příklad, kdy bývalý ministr práce a sociálních věcí Petr Nečas považoval situaci svého ministerstva, které má ve své agendě jak rodinnou politiku, tak politiku rovných příležitostí, takřka za schizofrenní, protože zájmy rodiny (jako kolektivní a solidární jednotky společnosti, kdy v centru je zájem dítěte) a zájmy individua (ženy, která se chce, nebo musí realizovat v pracovním procesu a dítě je tak překážkou a handicapem, diskriminujícím faktorem) jsou mnohdy neslučitelné – alespoň v rovině státní sociální politiky. Celá otázka se točí kolem problému, do jaké míry má stát zasahovat do svobodného rozhodování - privátní sféry jednotlivce. Možnost participace mužů na rodičovské dovolené je sice žádoucí, rozšiřující sféru rozhodování rodin, ovšem kupř. švédská „otcovská kvóta“, kdy muž je povinen participovat poměrnou částí na rodičovské dovolené protože jinak by rodina ztratila nárok na finanční odměnu, se jeví již jako odporující filosofii svobodného rozhodování v dané věci.

Zde se taktéž nabízí sociálně-etická otázka v tom smyslu, jaké by měly být záměry státní politiky, jaká vůbec je úloha státu v dané oblasti – zda tedy všemi možnými opatřeními podporovat demografický vývoj ve prospěch populačního růstu (rodinná politika), což zájmem státu bezesporu je, nebo zda naopak zasahovat do privátních sfér života „odstraňováním genderových stereotypů“ ve prospěch ať již domnělých nebo i reálných zájmů jednotlivců (v tomto případě poměrně úzké skupiny ambiciózních žen). Příklad Švédska, kde politika rovných příležitostí je dovedena takřka k dokonalosti, ukazuje, že takové snahy státu nemají takřka žádný pozitivní vliv na demografický vývoj, zato citlivě zasahují soukromou sféru rozhodování lidí a stojí velké množství veřejných prostředků.

Jak je patrné i z průzkumů, které jsou součástí práce, tradiční „genderové stereotypy“ jsou ve společnosti hluboce zakořeněny (samozřejmě se nabízí antropologická otázka, zda není chyba již v samotné terorii „gender“) a kupř. razantní zvyšování rodičovského příspěvku v posledních letech je považováno za výrazně pro-rodinnou politiku. Naproti tomu z hlediska politiky rovných příležitostí tento trend považován spíše za negativní, protože ženy jsou tak utvrzovány a podporovány ve „stereotypu“ být s dětmi doma. Snáze jsou tak přesvědčeny, aby přerušily své zaměstnání a věnovaly se plně dítěti, protože u mnoha žen není rodičovský příspěvek o mnoho nižší, než mzda. Politika rovných příležitostí tak vyžaduje naopak snižování podpory tohoto trendu a vytvoření takových podmínek, které by ženu přesvědčily, aby byla výdělečně činná. Cílem této politiky není tak zájem dítěte, mnohdy ani soukromý zájem matky, ale ekonomický zájem uplatnit co nejvíce žen v ekonomickém procesu a eliminovat jejich „pečovatelskou roli“.

Dalším příkladem je, že ačkoli se odborníci - zejména dětské psychologové - takřka jednoznačně shodují na nevhodnosti kolektivní výchovy před 3. rokem věku dítěte, požadavek politiky rovných příležitostí výrazně rozšířit sféru těchto služeb stále trvá.

Co se týče dalších poznámek k obsahu práce, mám zato, že autorka mnohdy řadí za sebe citáty z jednotlivých zdrojů bez hlubší souvislosti a návaznosti, kdy některé citáty dosahují enormní délky (např. s. 43 – takřka celá stránka). Dále pak, že nevyužila některé dostupné zdroje, které posuzují současné trendy v oblasti politiky rovných příležitostí kriticky, tyto by pomohly objasnit, nebo alespoň předestřít některé zmíněné přesahy do sociálně-etické roviny (LOUŽEK, M. *Populační ekonomie. Její důsledky pro účinnost pronatalitních politik*. Praha: CEP, 2004. ISBN 80-86547-35-3, *Rodinná politika a agenda rovnosti žen a mužů*. Praha, Občanský institut, 2008, CARLSON, A. C. *ŠVÉDSKO A DEBAKL EVROPSKÉ RODINNÉ POLITIKY*. Praha: OI, Bulletin roč. 2005, č. 168., OCKENFELS, W. *Sociální politika na základě křesťanského obrazu člověka. Subsidiarita, rodinná politika a znovuoživení křesťanské charity*. Praha: OI, Bulletin roč. 2005, č. 165.)

Diplomovou práci studentky Bc. Kateřiny Sihelníkové s názvem „**HARMONIZACE PRÁCE A RODINY ŽEN NA RODIČOVSKÉ DOVOLENÉ V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH**“ **d o p o r u č u j i** k obhajobě, kdy práci hodnotím známkou **d o b ř e**.

V Českých Budějovicích dne 15. 5. 2009

Roman Míčka
